

GOSPODARSTVO

Gospodarska obvestila.

Kolje za vinograde in za sadno drevje, kakor vsake vrste rezan les prodaja ali zamenja za dobro vino Franjo Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica št. 25. 1378

»Flugs« kose s kosirjem I. VIDEMŠEK, MARIBOR, Koroševa cesta 36. 110

Radl naznanil sejmov. Svojčas je pri našal Slovenski Gospodar naznanila sejmov. Datume sejmov je posnel po Mohorjevem koledarju in pratiki. Večina sejmskih dni je bila v obeh omenjenih virih napačna in je priromalo na uredništvo vse polno ugovorov od strani občin, da nepravilne objave samo škodujejo in smo morali potem objavljati poprave, kar je povzročalo cele kolobocije. Ker pa nekateri naročniki želijo sejsmska naznanila, jim sporočamo, da bo te dni izdala Trgovska zbornica v Ljubljani čisto pravilni in zanesljivi seznam sejmov. Ko bo imelo uredništvo enkrat ta dobri vir v rokah, bo začel Slovenski Gospodar zopet z zgoraj omenjenimi naznanili.

Nabiranje članov Kmetijske družbe — podaljšano do 15. februarja tega leta! Na željo številnih podružnic, ki še niso mogle pobrati članarine za letošnje leto od vseh priglasičenih članov, je glavni odbor za letošnje leto podaljšal prej označeni rok do 15. februarja tega leta. S tem je podana možnost, pristopiti k družbi, tudi tistim, ki dosedaj še niso imeli prilike poravnati te svoje obveznosti. Članarina znaša za celo leto 1930 le 20 Din in je ta znesek obenem naročnina za »Kmetovalca«. Opozarja se, da je sprejem člana vezan na vplačanje članarine in da se ta še le tedaj vpiše v družbene imenike, ko je družba njegovo članarino prejela. Član družbe lahko postane vsaka oseba. »Kmetovalca« 1. številko od 15. januarja tega leta so prejeli vsi lanski člani. Od letos na novo priglasičenih pa le tisti, ki bodo pravočasno poravnali članarino. Pri nekaterih od teh se bo pa pošiljatev nekoliko zakasnila, ker je bilo tehnično nemogoče vse dosedaj prijavitljene člane pravočasno vpisati v imenike. Načelstva so dolžna, da nemudo-

ma poberejo članarino od zamudnikov in jo skupno določijo družbi. Ne smejo odkloniti nobenega novega člana, ki se je za to priglasičil. Vsak seznam mora biti potrjen od županstva, da odgovarjajo redni člani § 5. zadrudnih pravil. Vsi bivši člani zamudniki se pozivljajo, da takoj poravnajo članarino pri pristojni podružnici. Vsak zaveden kmetovalec mora postati član Kmetijske družbe, ki je bila zanj ustvarjena in deluje za njegove koristi. Čim večje število pravih kmetovalcev bo ta zastopala, tem uspešnejše bo njeno delovanje. Zato je tudi dolžnost vsakega člana, da pridobi druge kmetovalce, še nečlane, za vstop v njih stanovsko organizacijo. — Kmetijska družba v Ljubljani.

Enodnevni tečaj za rez v vinogradu se vrši v ponedeljek, dne 10. februarja tega leta v vinarški in sadjarski šoli v Mariboru. Pouk je teoretičen in praktičen ter traja od 8. do 12. in od 14. do 18. ure.

Otvoritev kmetijskega tečaja v št. Ilju pri Mislinju, ki se je vršila na slovesen način ob prisostvovanju zastopnika glavarstva in č. g. župnika Roškarja je prav dobro uspela. Udeležilo se je 56 poslušalcev, gospodarjev in mladeničev ter tudi par za gospodarski napredek vnetih učiteljev in učiteljic. 43 udeležencev se je vpisalo kot stalni obiskovalci tečaja. Višji vladni pristav g. Eiletz je v imenu politične uprave pozdravil prireditelja ter je prav prepričevalno utemeljil potrebo kmetijskega tečaja. Kmetijski referent Wernig je začel program in obrazložil vrstni red posameznih predavanj. Upati je, da ta kmetijski tečaj tudi pri nas ne bo ostal brez uspeha in da bo našemu ljudstvu poleg koristnih gospodarskih nauk dal predvsem pobudo in smernice za gospodarski napredek.

Slovenjgradec. V nedeljo, dne 12. januarja se je vršilo v dvorani okrajne hranilnice prav dobro obiskano zborovanje Kmetijske podružnice. Zborovanje je otvoril predsednik g. Arih, nakar so o delovanju podružnice poročali v globoko zasnovanem govoru: g. dekan Ivan Jurko, spominjajoč se na nezabnega umrlega člana podružnice g. raynatelja Vrečkota in g. blagajnik Vavpot. Kmetijski referent g. Wernig pa je podal in obrazložil smernice naše

Zakaj se še vedno mučite

z mencanjem in trenjem perila, ko vendar z Schichtovim RADIONOM lahko tako enostavno in udobno perete? Način je sledeči:

1. Običajno namakanje preko noči.
2. Raztopiti Schichtov RADION v mrzli vodi in perilo 20 minut prekuhati.
3. Perilo najprvo v topli, nato večkrat v mrzli vodi dobro izplakniti.

Poskusite samo enkrat in uverili se boste, da Vam nobena stvar ne pripomore do tako lepega perila kot

1042

bodoče stanovske zastopnice — prenovljene Kmetijske družbe. Število članov slovenjgraške podružnice jo poskočilo predvsem po prizadevanju gg. Vrhnjaka, Vavpota in Ovčarja od 50 na 180.

Redni občni zbor Sadjarske podružnice v Ptujju se vrši na Svečnico, dne 2. februarja tega leta ob 10. uri dopoldne v prostorih župana Brenčiča. Na dnevnem redu je: poročilo odbora, volitve in poučno predavanje. Obenem se razdelijo odlikovanja vzornim, sadjarjem.

Središče ob Dravi. Gospodinjstva šola. Razstava 2. februarja. V tistem Ozmečevem domu v Obrežu so se naselile pred pol letom č. šolske sestre iz Maribora in tih dom je postal

TATENBAH

ZGODOVINSKA POVEST.

Dr. O. Ilanig:

Razpoloženje se je razvijalo kakor pri tej mizi, tako tudi pri drugih vedno bolj, saj se je zato skrbelo, kajti strežaji so donášali iz kleti najboljše vina, da so žarela vsem gostom lica od razigrane volje.

A vsakega veselja je enkrat konec. Solnce, ki se je pokazalo po jutranjem hudem naliču na jasnem nebu, se je že poslovilo od danes tako veselega mesta ter poslalo kot pozdrav svoje zadnje žarke čez Schlossberg, nato pa zatonilo za goro. Vlegel se je mrak na cesto. Vedeli so pa, da želi Njegovo Veličanstvo mir, ker zdravje mu ni bilo najbolj trdno in tudi drugi nujni posli so zahtevali počitka.

Tako se je polagoma začela prazniti dvorana. Grof Viljem Tatenbah je že imel pripravljen voz za svoje goste pred širokim izhodom iz grada. Spoštljivo je poljubil grof Ivan Erazem Ta-

6 tenbah grofici Zrinjski roko, ki mu jo je pustila za trenutek, čutil je, kakor bi rahlo pritislila svoje prste v njegovo dlan. Nato pa se je vsedla v voz zraven svojega soproga.

Kmalu nato se je odpeljal tudi grof Erazem Tatenbah sam s svojo soprogo v svoje stanovanje Lugek na Glavnem trgu, ne da bi spregovoril z njo kakšno besede.

Tisto noč je grof Erazem Tatenbah ni dosti spal, vedno mu je bil pred očmi obraz lepe grofice Ane Katarine Zrinjske, gledal so ga še vedno njene žareče oči tako pomembno, tako vprašajoče.

Na gradu Riegersburg.

Krasna žena, zapeljiva!
Biseri v zlatih blešče ji lasih,
Mokra ji luč iz oči trepeče;
Sladek na ustnih se ziblje ji smeh,
Smeh, ki obilost obeta slasti,
V srci želje, hrepenenje budi.

Stritar.

Kako ponosno stojiš vendar ti veličastni grad tam na visoki črni skali in gledaš zmagoslavno

Za dolge zimske večere

so

Karl Mayevi

spisi najbolj kratkočasni. Izšli do zdaj trije zvezki po Din 13.— v Cirilovi tiskarni Maribor. Čitajtel

dom veselja, dom življenja in živahnega dela. V njem imajo dekleta gospodinjsko šolo. Človek skoro ne more verjeti, kako lepo služi ta kmetijska hiša vzvišenemu namenu. Ko prestopiš prag hiše, kjer je še pred kratkim gospodinjala dobra, gostoljubna Ozmecova Mica, zagledaš v kuhinji krepka, zdrava, mlada dekleta v belih predpasnikih in belih avbicah. Z veliko resnostjo in vestnostjo so zaposlene pri raznih kuhinjskih opravilih. Vsaka ima svoje delo, ki jim ga odkaže kot čebelica pridna sestra učiteljica. Tako je vse snažno in okusno, da bi človek kar čakal tako dolgo, da bo kuhano in pečeno! — V sobi pa šivajo, krpajo, vežejo in se bavijo z različnimi ročnimi deli, ki jim ne vem imena. Zopet pod nadzorstvom druge sestre šivilje. Popoldne poslušajo predavanja iz veronauka, vzgojeslovja, vrtnarstva, živilstva, sploh vse pride na vrsto, kar rabi vzorna gospodinja. Z mladih obrazov sije zadovoljnost in sreča in ni čuda, če si pri tem lepem in koristnem delu večkrat ubrano zapojejo. Samo eno žalost imajo gojenke te dni. Konec januarja se prvi tečaj zaključil. Kmalu bo konec srečnih uric. Hočejo pa tudi drugim pokazati, česar so se v 10 tednih naučile. Zato priredijo na Svečnico, dne 2. februarja razstavo. Kdor le more, naj si jo ogleda in prepriča se bo, kako važno in veliko delo vršijo med nami tako tiho in skoro neopazeno, a tako požrtvovalno č. šolske sestre. Ob 3. uri popoldan na Svečnico bo ravnatelj kratka zaključna prireditev. Z deklamacijo, govori in petjem nastopijo tudi gojenke. Prihodnji torek, dne 4. februarja tega leta se otvori drugi tečaj.

Loka pri Zidanem mostu. Dne 26. januarja tega leta je prišel iz Ljubljane g. inž. Lah, ravnatelj Kmetijske družbe, predavati tukajšnjim kmetovalcem o kmetijstvu. Razložil je delovanje Kmetijske družbe in koristi članov, ki jo imajo od nje. Nadalje je predaval o umnem gospodarstvu, za kojega danes ne zadostujejo samo pridne roke, temveč so potrebne tudi dobre glave. Grajal je slaba gnojlišča, katerih je pri nas še veliko, kjer deževnica odvaža gnojila, ki so prepotrebna za zboljšanje kmetijskega gospodarstva, priporočal naravno vzornih gnojilšč in gnojilnih jam, razložil gnojenje z umetnimi gnojili, katere vrste za posamezne rastline in koliko na oral, priporočal rabo različnih kmetijskih strojev ter tolmačil velike uspehe istih. Ob koncu je predsednik tukajšnje podružnice g. Novak Ivan sprožil vprašanje zavarovanja živine, nakar je g. ravnatelj dal nasvet samopomoči, katera je v tem, da si kmetovalci v manjšem okolišu

s priljubljeno 400 glavami goveje živine ustanovijo zavarovanje. Kmetovalcev se je tega stanovsko poučnega predavanja precej udeležilo in vztrajali so nad poldrugo uro. Želimo si večkrat slična predavanja.

*

Pred zborovanjem vinogradnikov v Beogradu.

Dolžnost me veže, da kot praktični vinogradnik in kletar opomnim merodajne kroge v očigled vinogradniškemu kongresu v Beogradu na sledeče:

Grof Sternberg iz Čehoslovaške je izrekel leta 1910 ob priliki določitve novega zakona sledeče besede: »Negujte vino, tega odposlanca solnca, kojega potrebna kislina zanaša nebeške rože v trdo stiskana človeška srca.«

Danes bi morali reči: »Uničite tega ukletenega zajedalca, ki se je utihotapil v obliki vode, špirta in drugih kemičnih primesi preko marsikaterih — kletnih stopnic.«

Predvsem moramo začeti pri produkciji v vinogradnih krajih s kritiko vinskega pridelovanja. In to kritiko sem skušal skriti v naslednje uvaževanja vredne točke:

1. Omejitev vinogradništva na vsa lepa južna pojočja, kjer se nikakor ne izplačajo druge poljedelske rastline. — Radi tega bi moral zabranjevati poseb. zakon rigolanje na mestih, kjer bi prav dobro uspevala pšenica, travniki, detelja ali kuruza. Na teh mestih bi se naj zabranila vinska produkcija s podvojenim ali potrojenim vinskim davkom.

2. Kakovostna izbira sort po praktičnih, v dotičnem kraju preizkušenih strokovnjakov pri napravi vseh bodočih novih vinogradov. Le na ta način bi se dala doseči tipična, čista in buketna vina.

3. Redna opozarjanja o negi in posebno še o gnojenju vinogradov in o s tem združenim pokončevanjem raznih škodljivcev.

4. Poduk vinogradnikov glede vinogradnih opravil pred trgatvijo, o njihovo-

vi moderni izvršitvi in predvsem o vrtnju naprešanega pridelka.

5. Nadaljnje ravnanje z zavretimi vini, predvsem s finimi sortnimi vini v steklenicah.

6. Odprava luksuznega ali posebnega davka na naravno čista, sortirana vina, na z varstveno znamko zaščitena vina v steklenicah. Le v tej obliki je mogoč konzum pristnih ter zrelih vin.

7. Gojenje namiznega grozdja in skrb za povzdigo izvoza svežega grozdja v bližini izvoznih središč. Treba izpolniti vse predpogoje za izvoz in konkurenčno zmožnost našega grozdja.

8. Predvsem bo treba gledati na to, da naše vinogradništvo ne bo preveč obremenjeno z davki kakoršne vrste koli.

9. Vinski zakon se mora raztegniti in prilagoditi vinski zakonodaji sosednih držav, kamor bi se naj uvažal naš vinski pridelok.

10. Organizacija za prodajo in reklamo naših vin v inozemstvu.

11. Državni krediti in državne podpore našim vzor kletem v inozemstvu. Za te kleti bodo potrebni posebni strokovnjaki in nadzorstveni organi.

12. Železniško ministrstvo bi naj — zgradilo posebne vagonne z izoliranimi stenami proti vročini in mrazu, da bo mogoče pošiljati brezalkoholne mošte, grozdje in sadje v poletnem in zimskem času.

Zeleti bi bilo, da bi vinogradniški kongres v Beogradu vse pravkar navedene točke vzel v pretres in izposloval njih udeležitev navzgor in pri navadnih vinogradnikih.

Franjo Rudl.

Otvoril sem nov Sanatorij v Mariboru, Gosposka ulica 49 (tik gimnazije), tel. 2358. Sanatorij je moderno urejen, zlasti za operativne slučaje, ima centralno kurjavo, vsaka soba topla in mrzlo vodo. Diatermija, višinsko solnce, ultra-rudeča žarnica, tonizator. — Izbira zdravnikov povoljna. Cene zmerne. — Primarij dr. Černič. 56

daleč na okoli kakor kralj na trdnem prestolu, katerega ne more doseči nobena sovražna sila. Daleč gledaš proti severu, kjer se dvigajo visoke gore, prijazno se oziraš proti vzdohu, kjer se razprostira nepregledna ravnina, od juga pa se ti smehljajo valoviti hribočki z belimi cerkvicami in hrami, tam, kjer je raj Štajerske, slovite Slovenske gorice.

Kako te vabijo v svoj objem, v vinograde, obložene s sladkim grozdom; a ti se ne ganeš, nočeš zapustiti vzvišenega mesta, saj sam gojiš zlahtno trto ob svojih obronkih.

In sem od zapada te pozdravljajo visoke gore na štajersko-koroški meji. Toda daljna je ta pot in rajši tukaj kraljuješ, da te občudujejo vsi, ki prihajajo od blizu in daleč.

Stojiš tukaj kakor bi bil na večni straži — in to je tudi res. Že slavni Rimljani so poznali važnost te točke ter postavili tukaj obrambo zidovje. Še bolj pa je postal ta grad važen, ko so začeli vpadati krvoločni Turki v krščanske dežele. Tedaj si stal mogočen in trden, in nobena sila ti ni bila kos. Pa saj tudi lahko, kajti prodreti bi moral skozi sedem obrambnih zidov, predno bi prišel do trdnjave same — krone celega gradu. Tudi izstradati bi je ne mogel, saj celih 25

oralov zemlje je med varnim zidovjem in dobra mrzla voda v globokem studencu ne usahne nikdar.

Bilo je tedaj preskrbljeno za vse, da se sovražnik ni mogel polastiti te važne postojanke. Pač je gledal Turek na svojih pohodih proti ponosni trdnjavi, poskušal je, da bi jo dobil po izdajalcu, a vsi naporji so ostali brezuspešni.

In tako stoji ta grad še vedno v vsej svoji veličastnosti kot živa priča davne obsežne zgodovine, ki se je odigravala pod njim v okolici in v njegovih obsežnih prostorih samih.

Za časa bivanja plemenitašev iz vseh strani Štajerske v njenem glavnem mestu so se shajali znanci ter prijatelji v Gradcu in po graščinah v bližini mesta. Saj se je nudila za to prilika, kajti sedaj so bili v središču Štajerske, Bog ve, kdaj se zopet snidejo, ker potovanje tedaj ni bilo tako prijetno.

Soproga grofa Erazma Tatenbaha Judita Eleonora je bila velika prijateljica Regine Galler, od leta 1688 poročene Purgstall. Njena mati, tedaj vdova, znana Elizabeta Galler je bila tedaj lastnica tega gradu.

Regina Purgstall je povabila svojo prijateljico grofico Judito Tatenbaho vo na grad svoje

NA POLJANI — najboljša Meškova povesi je zopet na razpolago. Vskoko naj jo še to zimo prebere! Štane Din 25, vezana Din 38, Naroca se v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Potreba snaženja sadnega drevja.

Ko posadimo drevesce na stalno mesto, si ne smemo misliti, da bo odslej popolnoma preskrbljeno od narave. — Razumljivo je, da je rentabilnost drevesa odvisna v prvi vrsti od vremenskih prilik, vendar v veliki meri more vplivati na to tudi sadjar.

Poleg raznih drugih sadjarskih opravil je jako potrebno tudi čiščenje ali snaženje sadnega drevja. Večina nasadov naliči bolj gozdu nego sadonosniku. Veja prerašča vejo, opažajo se odrgljne, ki se v kratkem času spremenijo v bolezen raka. Če opazujete poletni drev s pregosto krono, vidite, da listje v sencih rumeni, je prejedeno in slično. Takšna pregosta krona je pravo gnezdišče škodljivcev. Tudi listje na drevesu ima velik pomen. Listje služi drevu kot pljuča in kakor želodec človeku. Ono ustvarja hrano za človeka in živali. Delovati pa mora list pravilno le takrat, ako je izpostavljen svetlobi. Zato bodi naša skrb, da ima svetlo zračno krono, ker pri tem nimajo škodljivci tako ugodnega zavetišča in tudi listje lahko opravlja svojo nalogo. Sadje s pregostih dreves je popolnoma zakrsljavljeno, večinoma napadeno po škrlupu (krastavo). Takšnega sadja seveda ne spravimo lahko v promet.

Preden začnemo z delom, si moramo biti na jasnem, kaj naj odstranimo. — Prvo, kar moramo storiti, je, da odžagamo vse suhe ali napol suhe veje. — Posebno letos je to važno, ker je na posledici lanske zime odumrlo mnogo vej. Tekom poletja ste opazili, da je v najlepšem zelenju veja začela veneti — umirati. Vse to je posledica zime. To priliki so takoj porabili majhni 3 mm veliki hroščki, takozvani lubadarji. Ličinke teh hroščev vrtajo namreč med skorjo in lesom ter žrejo tisto staničje, ki se nahaja med lesom in skorjo. Rast veje je nemogoča — začne se sušiti. — Letos je opaziti v sadonosniku vse pol-

no te golazni. Posebno žolne, detelji in brglezi marljivo luščijo takšne veje, dobro vedoč, da najdejo kaj za lačni želodec. Veje, kjer se nahaja ta mrčes, je po snaženju takoj sežgati, da ličinke nimajo prilike se preobraziti v — hroščke, ki dajo zopet mladi zarod.

Nadalje je potrebno odstraniti vse one veje, ki rastejo navpično v krono in drgajo veje. Pri vejah, ki se križata, je treba brezpogojno eno odstraniti. Izredčiti je treba tudi veje, ki stoje pregosto, da dobi sleherna vejica dovolj svetlobe in zraka. Drevo, kjer je zagospodarila bela smola (lim), je treba pomladiti. Ako obiramo samo one zelene izrastke, ga s tem ne uničimo, ker ima korenine, zarasle globoko v les. Zato je najboljša napadene veje pomladiti, to se pravi, jih odrezati nad kakšno primerno stoječo vejo.

Pri snaženju se skoraj v splošnem ne postopa s potrebno pažnjo. Tudi še pri boljših kmetovalcih je videti po snaženju polno začasenjenih mest ali dolgih štrcljev. Na takšnih mestih se naselijo trohnozne glivice, nastanejo vdolbine, ki drevesu zelo škodujejo. — Vejo je treba previdno odrezati, da se nam ne začesne. Kakšen meter nad vznikom vejo odrežemo. Nato štrclj odžagamo najprej od spodnje in še le nato od zgornje strani. Tako bo veja brez škode odrezana. Vejo je treba odžagati na onem mestu, kjer se vidi majhen obroček; tu je nakupičena rezervna hrana, zato rana lažje zaceli. Rano moramo gladko obrezati na zunanjem robu, ker hitreje in lažje zaceli. Dobro je, če manjše rane zamažemo s cepilnim voskom, večje pa s katranom, da preprečimo trohnenje. Posledica puščanja prevelikih štrcljev so številne vdolbine na drevescu. Nevarnost je, da se tukaj drevo prelomi. Če že ima takšne dupline, jih zalijemo s cementom. Snažimo lahko sedaj vsa sadna plemena razen orehov. Te je najboljša snažiti poletni, ko so zeleni, ali pa okrog novega leta.

Sedaj, ako ni vreme premrzlo, je pra-

Brez škode lahko perete samo z milom!

Omehčajte vodo z navadno sodo, vsled česar boste prihranili na potrošnji mila. Izbirajte pa vedno le ono, na katero se lahko zanesete. Ne pozabite pri tem na

TERPENTINOVNO MILO »G A Z E L A«.

vi čas za obavljanje tega dela. Navadno se odlaša do pozne spomladi, ko čaka kmetovalca polno drugega dela, takrat pa se na to važno opravilo navadno pozabi. Potrebno bi bilo, da bi se ob času snaženja spomnili tudi občestnih nasadov, ki delajo zlasti na tujca slab vtis. Sadno drevje ni samo znak marljivosti, ampak v njem se tudi izraža vrednost dotičnih kmetovalcev.

*

Spomladno gnojenje.

Spomladi zahtevajo rastline za svoj razvoj obilo lahko dostopne hrane, kajti od tega je v največji meri odvisen tudi pridelek. Izmed redilnih snovi je tedaj najbolj potreben dušik, ki povzroča rast vseh zelenih delov rastline in tvori s tem podlago za njeno celotno rastno dobo.

matere, kajti vročina v mestu je bila v tistem času neznosna.

Da sta bila seve povabljeni tudi grof Erazem Tatenbah in njegov stric Viljem, je razumevno. Ker pa slednji ni hotel pustiti svojih gostov iz Hrvaškega samih, so sprejeli tudi ti vabilo; ali je na to opozoril grof Ivan Erazem Tatenbah, kronika sicer ne pove, a misliti si to moremo, kajti od dneva, ko je spoznal grofica Zrinjsko, je bil vznemirjen, za kar pa ni vedel pravega vzroka. Iskal je zopet priložnosti, da bi se sešel z oboževano grofico. —

Bil je lep dan sredi julija, ko so se zgodaj odprla železna vrata, skozi katera se je peljalo več vozov in zdirjalo nekaj jezdecev.

Bila je družba, namenjena na pot v grad Riegersburg.

Okoli poldne je zatrobil grajski vratar iz visokih lin v znamenje, da prihajajo gostje.

In res, dol v dolni pri križu se je videla vrsta vozov ter jezdecev, ki so se pomikali po potu proti gradu. Odprla so se vrata in skozi nje je stopila cela vrsta gostov. Trajalo je dalje časa, da so dospeli skozi sedem vrat na vrhu gradu, saj tudi grad sam je v višočini 478 metrov.

V takozvani rimski dvorani je sprejela last-

nica Elizabeta Galler svoje goste. Bila je visoke postave, približno 40 let stara, zelo lepa in plemenitega obraza, ki je tudi kazal odločnost, neustrašenost, nekaj viteškega, da celo bojevitega. Ljubila je stare šege in običaje, zato je tudi dala leta 1648 pokopati svojega strica Žiga barona Wekslerja na način, kakor se je to izvrševalo v srednjem veku. Ljubila je tudi lov, to ji je kaj ugajalo, in tako je prišlo tudi več gostov, ki so imeli s tem zabavo.

Prišli so nam že znani gostje oba grofa Viljem Leopold in Erazem Tatenbah, le-ta s svojo soprogo, grofa Frankopan in Peter Zrinjski s svojo soprogo, katero je Regina Purgstall še posebno s svojim soprogom Ernestom baronom Purgstall pozdravila.

Od plemenitašev so še došli: oba grofa Trautmannsdorf in Kolonič, oba viteza reda Maltezanov ter grofica Khisl, mlada, lepa in duhovita vdova, ki je na tistem oboževala grofa Trautmannsdorfa; ta ljubezen pa je bila brezupna, ker oboževani razen svojega plemstva ni posedoval ničesar.

Kot zadnja sta bila Krištof Ignac pi. Abele Lilienberg, komornik Njegovega Veličanstva, ki je tudi bil v cesarjevem spremstvu ter Peter

ŠVEČE

cerkvene vseh velikosti, navadne, voščene Ia, Ila in IIIa, silkanne —
KADILLO po najugodnejših cenah
kupite v TISKARNI SV. CIRILA V
MARIBORU, KOROŠKA CESTA 5.

Vsak kmetovalec dobro ve, če gnoji spomladi, da postane trava bolj temno-zelena. Tu je učinek lahko užitnega dušika v gnojnici. Isto doseže s čilskim soliterom. Torej morata obe gnojili vsebovati isto redilno snov za rastline, to je dušik v lahko dostopni obliki. — Hlevski gnoj in nekatera druga umetna gnojila vsebujejo tudi dušik, toda ne v tako lahko dostopnem stanju.

Na podlagi številnih poskusov se je dognalo, da sta izmed vseh dušičnih gnojil samo gnojnica in čilski soliter hitro učinkujoči gnojila, ki jih lahko vsak čas, predvsem pa v začetku rastlinskega razvoja najuspešneje uporabljamo. Ker pa ne moremo pridobivati toliko gnojnice, kolikor bi je rabili, zato ta kot stalno gnojilo ne prihaja v poštev. Primorani smo torej, posebno spomladi za setve rabiti čilski soliter. Tega gnojila se uporablja pri nas od leta do leta več, ker so kmetovalci uvideli, da so po njem pridelki znatno večji. Zato nam je postalo tudi pravo spomladansko gnojilo.

Kaj pa je čilski soliter?

Čilski soliter je kuhinjski soli podobna sol, ki se prav hitro navzame zračne vlage in topi, zato ga je hraniti na suhem prostoru. Pred raztrosenjem ga je dobro zdrobiti, kajti čim drobnejši je, tem bolj učinkuje. Trosi se ga lahko po zelenih rastlinah, toda te ne smejo biti vlažne ali mokre po megli ali dežju, ker bi se tedaj nežno zelenje osmodilo.

Katerim rastlinam ga je najbolje trositi, da bo dal največji dobiček? Spomladi prihaja v poštev posebno ozimina. Vsakega kmeta najbolj skrbi, kako mu bo ozimina prezimila: — pšenica, rž, ječmen. Marsikje jo je mrz ali arež razredčil; nekatera njiva ni mogla biti jeseni dovolj pognojena, zato se je žito slabo odraslo itd. Taka žita najpreje popravi čilski soliter, ker se po njem močno obrastejo in hujno požanejo. Potrosimo ga na ha le 130 do 150 kg, na orač pa 80 do 90 kg. Ta množina popolnoma zadostuje za spomladno gnojenje žit.

Ker se tako male količine na tako obširnih ploskvah le težko dajo enakomerno trositi, je priporočljivo, da tej množini primešamo enako količino lesnega pepela, ki tvori obenem malo gnojenje s kalijem. Ozimino potrosimo čilski soliter čimpreje spomladi, takoj ko sneg skopni, oziroma ko je začela poganjati.

Ni manj važno ni gnojenje jarina. Potrosimo ga ravno tako kakor ozimino in sicer bodisi ob setvi, bodisi 8 do 10 dni pozneje. V obeh primerih nam bo prav dobro učinkoval.

Pozneje pridejo na vrsto okopavine: koru-

za, krompir, pesa, ki so za naše kmetijstvo izredno važne gospodarske rastline. Te rabijo posebno mnogo dušika, ker morajo tvoriti obilo zelenih listov in steblovja.

Ker potrebujejo mnogo hrane, zato jim tudi vedno gnojimo s hlevskim gnojem. Toda vzlic temu jim še vedno primanjkuje dušika za začetni razvoj, zato so tudi za čilski soliter izredno hvaležne. Za nje vzamemo nekoliko več in sicer 250 kg na ha ali 150 kg na orač.

Še nekatera druga rastline so prav hvaležne za čilski soliter. Tupatam dobimo zelo zanemarjene in zapuščene travnike, ki jih ne moremo tako hitro spraviti kvišku. Tu nam soliter prav dobro služi. Vzamemo ga samo 150 kg na ha ali 90 kg na orač.

Mnogo bolj dragocena je trta, ki uživa pri naših vinogradnikih največje spoštovanje in ljubezen. In vendar, koliko vinogradov peša vsled pomanjkanja hlevskega gnoja. Tam ne moremo drugače pomagati kakor z umetnimi gnojili in od teh ima največji uspeh čilski soliter, s katerim si dobro opomorejo celo hirajoče trte, ki jih je vinogradnik že obsodil na smrt. Trte po čilskem soliteru prav kmalu odženejo ter nastavijo obilo zaroda. Da se v trsnicah, drevesnicah in vrtovih že davno rabi čilski soliter, je itak dobro znano. Naši hmeljarji že davno poznajo njegovo vrednost v hmeljnikih in ga tudi primerno cenijo. Zal so današnje cene hmelja velika ovira za močnejšo uporabo tega gnojila za hmelj. Vzlic temu jih je še mnogo, ki hočejo z njim vzdrževati hmeljske rastline pri moči.

Čilski soliter se dobi povsod tam, kjer prodajajo umetna gnojila. Tako ga ima v Mariboru v zalogi skladišče Kmetijske družbe, Meljaka cesta 12, v Celju pa isto skladišče pri kolodvoru itd. Priporočamo kmetovalcem, da si ga čimprej nabavijo, da ga bodo imeli pri rokah tedaj, ko ga bodo rabili. Uspeh gnojenja z njim jim je zajamčen.

Sprejmo se takoj priden pekovski učenec pri Andreju Rakuš, pekovskem mojstru, Sv. Urban pri Ptujju. 60

Izvoz naše države I. 1929.

Iz uradnih podatkov posnamemo, da je izvoz naše države leta 1929 znašal 5.239.866 ton v vrednosti 7.921.7 milijonov dinarjev, je torej proti letu 1928 večji po teži za 17.7%, po vrednosti pa za 22.9%. Zadnja leta je naš izvoz znašal:

leta	milj. Din	milj. ton
1924	9534	3.92
1925	8904	4.40
1926	7816	4.88
1927	6400	4.25
1928	6445	4.53
1929	7921	5.33

K povečanju izvoza v lanskem letu je najbolj prispeval izvoz koruze in pšenice. Ta izvoz je lani znašal preko 1 in pol milijarde dinarjev, dočim je leta 1928 dosegel komaj 420 milijonov dinarjev, leta 1927 pa 533 milijonov dinarjev. Preko ene milijarde dinarjev od skupnega presežka našega izvoza proti letu 1928 odpade na povečan izvoz koruze in pšenice. Omeniti je tudi povečan izvoz svežega sadja, sočivja in povrtine. Kar se tiče izvoza živine, je treba ugotoviti, da je znašal v zadnjih 3 letih v milijonih dinarjev:

izvoz	1927	1928	1929
konj	91.1	89.5	88.8
goveje živine	354.5	283.6	279.7
svinj	518.0	323.6	334.1
drobnice	121.5	139.1	133.0

Kakor se iz tega vidi, naš izvoz živine od leta 1927 se ne zboljšuje, pa tudi bistveno ne pada. Povečal pa se je izvoz svežega mesa, in sicer od 220 milijonov dinarjev v letu 1928 na 264 milijonov Din leta 1929. Izvoz jajc pa je zadnja štiri leta v stalnem padanju, leta 1926 se je izvozilo iz naše države jajc v vrednosti 654 milijonov dinarjev, lani pa za 454 milijonov dinarjev. Kar se tiče lesa, smo zadnja tri leta izvozili v milijonih dinarjev:

	1927	1928	1929
drv	127.6	130.5	142.6
gradbenega lesa	885.4	1184.0	1398.0
pragov	135.0	136.6	170.8
lesnih izdelkov	62.3	91.9	118.7

Skupna vrednost izvoza in lesnih izdelkov je lani dosegla 1 milijardo 830 milijonov dinarjev. Dvignil se je tudi izvoz bakra od 275 milijonov leta 1927, odnosno 314 milijonov leta 1928 na 449 milijonov lani. Dvignil se je tudi izvoz cementa od 116 milijonov (1927), od-

Volk, tedanji namestnik župana mesta Gradca, doma iz Švice, po rodu neplemenitaš, a drugače veleuččen in posebno v pravnih zadevah jako podkovan.

Le-ta dva je posebno prijazno pozdravil baron Ernest Purgstall, saj je imel kot vladni svetnik z obema opravke.

Bil pa je danes tudi poseben povod za slavljenje, saj njegova soproga je obhajala sedemnajsti rojstni dan in zato je bil tem bolj vesel, da je došla tako odlična družba. Še celo z ognjevitim Krištofom Frankopanom se je kmalu sprizajnil, češ, kar je bilo v deželni hiši, je bila stvar naziranja, kar pa ne sme motiti družabnih vezi. Baronu Purgstall je moralo tudi ugajati, kajti grof Frankopan je bil posebno dobre volje ter je tudi pozdravil današnjo slavljenko kakor tudi lastnico mogočnega gradu s tako izbranimi in ob enem laskavimi besedami, ki so vzbudile občno pozornost in priznanje.

Po prvem sprejemu in razgledovanju krasnih prostorov ter razgleda na vse strani se je zbrala družba v veliki obednici, da se veselijo z gostiteljico ter njeno hčerjo današnjega dne.

In zopet je nanoslo tako, da je dobil prostor zraven grofice Zrinjske grof Erazem Tatenbah

na eni strani, na drugi je bil grof Trautmannsdorf zraven grofice Khisl, kateri je dvoranil od druge strani vedno živahni grof Frankopan. Grofica Tatenbahova je povabila k sebi soproga njene prijateljice na eni strani, na drugi pa je bil pl. Abele. Grof Kolonič je moral delati družbo današnji slavljenki na eni strani, na drugi pa lastnici od gostov toliko občudovanega gradu Riegersburg. Ponosni lastnici je sedel ob drugi strani Peter Volk.

Pri tej srečni razvrstitvi se je razvila prav kmalu vesela zabava. Elizabeta Galler je bila posebno vesela, da je imela ob strani gosta — pravnika, kajti bila je zapletena v več pravnih zadevah, in dobro podkovani pravnik Volk bo gotovo vedel o tem in onem dati kako pojasnilo.

Govorilo se je o dogodkih zadnjih slavnosti v Gradcu. Kmalu so se začele napitnice, med katerimi je bila Frankopanova naravnost polna poetičnega poleta, ob enem prisrčna ter tudi ognjevit, da je spravila celo omizje v najboljše razpoženje. S ponosom je gledala grofica Zrinjska svojega brata, ki je kar plaval v veselju ter se kosal, kako bi zabaval svojo sosedinjo, tako da je bil nekoliko otožno razporeženi grof Trautmannsdorf akoraj ljubosumen.

Ste naroden na Hri? „NEDELJA“? Uprava NEDELJE, Maribor, Slovniški trg 20.

nosno 132 milijonov (1928) na 164 milijonov v lanskem letu.

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto 25. januarja so pripeljali špeharji 70 voz 226 zaklanih svinj. Meso so prodajali po 15 do 27 Din, slanino 18—22. Kmetje so pripeljali 18 voz sena, 12 voz otave in 4 slame. Seno je bilo po 75—95, otava 80—100, slama 65—70 Din. — Krompir 0.80, čebula 2—2.50, zelje, ena glava 1—3 Din. Česen 12—14 Din. Kokoš 35—55, par piščancev 45—55, raca 40—50, gos 80—100, puran 70—150, domači zajec 10—35 Din. Pšenica 2.50, rž, 2—2.25, ječmen 2, oves 1.25, kuzuza 1.75—2, ajda 2, ajdovo pšeno 5—5.50, proso 2.50, fižol 3—3.50 Din. Kislo zelje 4, kislja repa 2 Din. Jabolka 4—10, smetana 12, surove maslo 44—48, jajca 1.25—1.50, med 16—20.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 24. januarja 1930 je bilo pripeljanih 85 svinj; cene so bile sledeče: mladi prašiči 7—9 tednov stari od Din 280—300; 3 do 4 mesece stari od Din 350—450; 5 do 7 mesecev stari od Din 480—550; 8 do 10 mesecev stari od Din 600—850; 1 leto stari od Din 1000—1200. En kg žive teže so prodajali od 10 do 12.50 Din. En kg mrtve teže pa od 17 do 18 Din. Prodanih je bilo 64 svinj.

Fant, štirileten, se da za svojega. — Naslov v upravnistvu. 134

Proda se dva orala posestva, vsa nova poslopja, kovačija, primerna delavnica za kovača, kolarja ali mizarja. Več se izve pri Antonu Hraštnik, kovač pri Sv. Barbari v Slov. goricah. 98

Vinščarja, štiri osebe, sprejme I. Posch, Maribor, Koroška cesta 20. 136

Močan učenc za pekarno se takoj sprejme. Ivan Zamuda, pekarna, Maribor, Frankopanova ulica 9. 138

Konjar, ki je vešč vseh kmetijskih del, zanesljiv in vesten, se sprejme na **Vinarski in sadjarski šoli v Mariboru.** Nastop službe takoj. Plača po dogovoru. 137

Mizarji! Okras za rakve (truge) in zglavnike za mrliče nudi najugodnejše 135 galanterijska trgovina **Drago Rosina, Maribor, Veitrijska ul. 26**

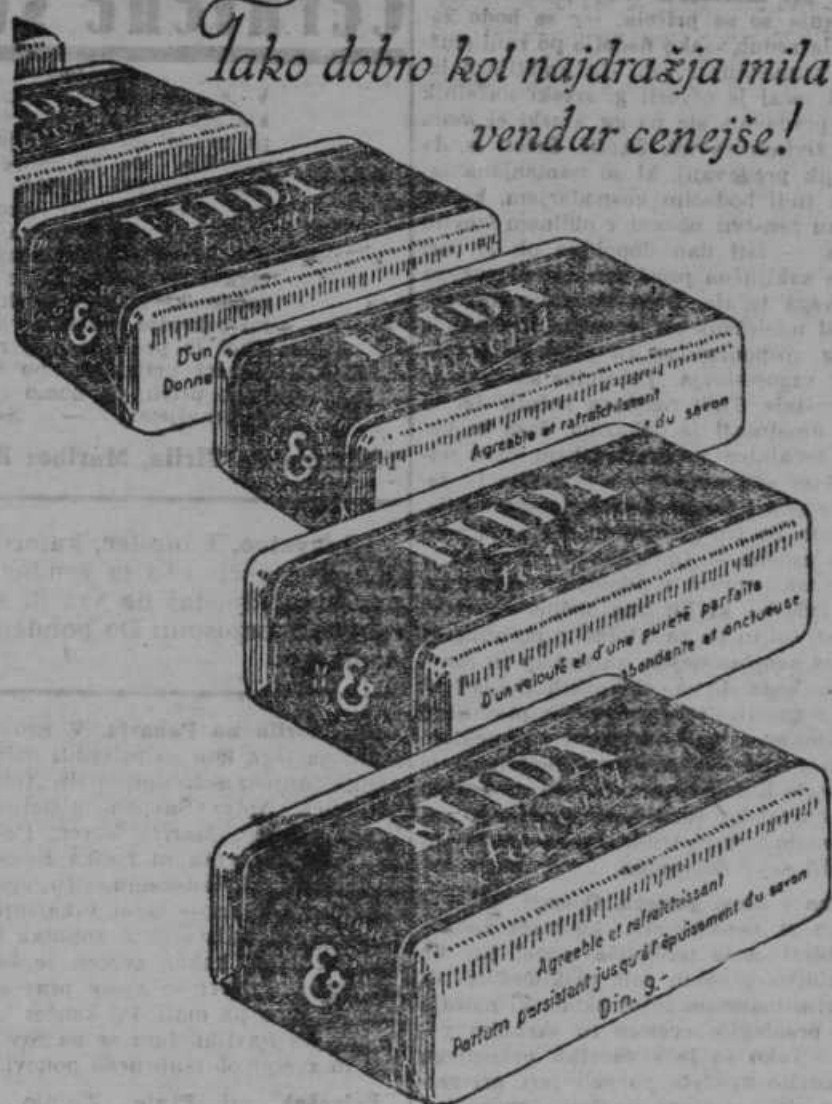

NAŠA DRUŠTVA

Remšnik. Izobraževalno društvo na Remšniku priredi na Svečnico v gostilni Kaiser prosvetni večer. Na sporedu je zgodovinsko predavanje, dve igri, deklamacija in petje. — Začetek ob pol štirih popoldne. Čisti dobiček je namenjen za nove društvene knjige, zato pridite na prosvetni večer od blizu in daleč.

Št. Peter pri Mariboru. Šentpeterčani se opozarjajo na knjižnico prosvetnega društva — »Skala« ter se vabijo, da si za dolge zimске večere pridno izposojujejo knjige. Knjižnica je bogato založena tako, da bo za vsakega najti primernega berila. Knjige se izposojujejo vsako nedeljo in praznik po dopoldanski in popoldanski službi božji.

Gornja Sv. Kungota. Dne 2. februarja tega leta, na Svečnico, priredi tukajšnje katoliško prosvetno društvo zanimivo igro »Smart pravičnega« in pestro burko »Zviti Janez in zaljubljena Špela«. Ljudje božji, pridite, napolnite dvorano katoliškega doma, da vidite v srcu segajočo igro. Slabo vreme in mraz naj vas ne plaši. K takim krasnim igram je pač vredno strgati podplata. Domačini in sosedje v kar največjem številu dobrodošli! Za sladkosnedeže bo tokrat tudi preskrbljeno!

Milo ELIDA Favorit

Sv. Lenart v Slov. goricah. Tukajšnje katoliško prosvetno društvo »Zarja« sklicuje svoj redni letni občni zbor na dne 9. februarja tega leta po večernicah z običajnim dnevnim redom v Društvenem domu. Obenem tudi sprejem novih članov. Vsi vlijudno vabljeni. Odbor.

Sv. Tomaž pri Ormožu. Pri organistovskem tečaju v Mariboru se je topla priporočalo, naj bi pevovodje cerkvenih pevskih zborov prevzeli tudi častno nalogo, sodelovati s petjem pri raznih prosvetnih prireditvah. Umevno je, da treba k temu muzikalij, ki stanejo mnogo denarja. Denar pa se menda organistov boji, da ga še za življenjske potrebe ni, če nima postranskega zaslužka. Kako naj si torej sam muzikalije kupuje? Priporočalo se je torej na org. tečaju, naj bi se v ta namen vsako leto vsaj enkrat priredila večja prireditev s petjem, katere čisti dobiček naj bi se porabil za nakup glasbenih partitur in glasov. Ta predlog se je sporazumno z našimi voditelji prosvete uvaževal že lansko leto in tudi preteklo nedeljo. Cerkevni pevski zbor je priredil pod vodstvom kar treh organistov iz Zemljičeve družine lepo in podučno igro »Mala pevka« s petjem teh in še drugih pevskih komadov. — Prireditev se je izvršila v splošno zadovoljnost nepristranskih poslušalcev. Hvala torej gre požrtvovalnim pevcem in pevkam, ki v lepi slogi radi pojejo v božjo čast, v cerkvi in tudi pri prosvetnih prireditvah. Hvala pa gre tudi prosvetnemu odboru, da rad prizna prispevek za muzikalije. Na občno željo se igra s petjem »Mala pevka« na Svečnico ponovi. Naj torej nikdo ne izostane in si ogleda suhega puščavnika Benka. Hvala pa tudi tebi starosta naš Slovenski Gospodar za razne društvene objave in dozorele novice v tako lepi

obliki. Slovenci, naročite si ta praktično urejeni list! Vsak naročnik ima pa tudi zagotovljen prispevek v slučaju požarne nesreče.

Kapela pri Radencih. Na Svečnico, to je v nedeljo dne 2. februarja tega leta popoldne po večernicah se vrši v Šoli občni zbor kapelskega hralnega društva. Vsi, ki se zanimate za prosvetno izobrazbo, prijazno vabljeni!

Konjica. Katoliško izobraževalno društvo v Konjicah priredi na Svečnico, dne 2. februarja v svojem društvenem domu zanimiv pevski koncert domačih pevcev. Na sporedu so lepe pesmi, ki jih bo izvajal moški in mešan zbor. Izurjeni orkester bo tudi nastopil z zanimivimi komadi iz jugoslovanske in tuje glasbe. Prijatelji petja in godbe, ne zamudite lepega užitka! Zvečer pa bo družabna prireditev v dvorani pri pogrnjenih mizah, kjer bo poleg dobre kapljice in jestvin tudi obilo zabave z godbo, petjem, šaljivo pošto in raznimi presenečenji. Na svečnico bo pač najlepša zabava v društvenem domu v Konjicah. — Pridite!

Ljutomer. Dne 24. januarja smo spremlili k zadnjemu počitku vzornega moža in očeta dveh nedoraslih otrok poljedelca Alojza Senčar iz Ljutomera. Senčar je dalje časa bolehal na sladkorni bolezn, zdravil se je v raznih bolnicah toda vse zaman. K tej bolezni se mu je še pridružila pljučnica, ki mu je upihnila luč življenja v najlepši dobi 32 let. Svetila mu večna luč, preostalim pa naše sožalje!